

ਨਿਰਣਾ

ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਜੇਰੋਮ ਡੀ ਸਿਲਵਾ ਬਨਾਮ ਖੇਤਰੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ, ਦੱਖਣੀ ਕਨਾਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਅਤੇ ਪੀ. ਚੰਨੱਪਾ ਬਨਾਮ ਮੈਸੂਰ ਰੈਵੇਨਿਊ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਗਲੋਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2). ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ, ਅਜਿਹਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜੇਰੋਮ ਡੀ ਸਿਲਵਾ ਬਨਾਮ ਖੇਤਰੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ, ਸਾਊਥ ਕਨਾਰਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਲਾਗਤ ਕਾਰਨ ਵਿੱਚ ਖਰਚਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰ. ਐਨ. ਐਮ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜੇਬਾ

ਫੁਰਲ ਬੈਂਚ

ਏ. ਐਨ. ਗਰੋਵਰ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡੀਕੇ ਮਹਾਜਨ ਜੇ. ਜੇ.

ਤਿਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ

1967 ਦੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 33

14 ਨਵੰਬਰ 1967 ਈ

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ (1951 ਦਾ XLIII) - S. 123 - ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ - ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ - ਕੀ ਇੱਕ
ਸਾਬੀ - ਸਹਿਯੋਗੀ - ਕੌਣ ਹੈ - ਵਿਅਕਤੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਸੌਦੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਪਰ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ - ਕੀ ਇੱਕ

(1) ਏਆਈਆਰ 1952 ਮਦਰਾਸ 853

(2) 1966 Cri.LJ 265.

Tirlochan Singh v. Karnail Singh, etc. (Harbans Singh, J.)

ਸਾਥੀ—ਸਾਥੀ ਦਾ ਸਬੂਤ—ਕੀ ਤਾੜਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ—ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਤੋਹਫਾ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ—ਕੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਾਥੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਨੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਗੱਦੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਾਂ ਗੁਪਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਮੁੱਖ ਦੇਸ਼ੀ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ: ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦਾ ਸੌਦਾ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮੁਕ ਦਰਸ਼ਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਵਤ ਦਾ ਸੌਦਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਦੇ ਸਬੂਤ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ■
. . .

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਰਧ-ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਕਿ ਪੂ ਡੈਂਸ ਦਾ ਨਿਯਮ, ਜੋ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ, ਪਦਾਰਥਕ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ, ਸੁਤੰਤਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਇਕੱਲੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਦਾਗੀ ਗਵਾਹ, ਚੋਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਬਹੁਤ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ' ਇਹ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੂਠੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਵਾਹ - ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ - ਇੱਕ ਮੋੜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਅਧਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਜਾਂ ਖੂਹ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਹਲਕੇ ਦੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਹਿ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਰੀਜਨ, ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਵਾਅਦਾ। ਵਾਅਦਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਆਮ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਮੀਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਖਰਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਪੈਸਾ ਖਰਚਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਤੋਹਫੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਵਸਤੂ ਹੋਣਗੇ, ਜੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ! ਆਮ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਤੋਹਫੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ

ਉਸ ਨੂੰ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਫਿਰ ਵੀ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੀ ਚੈਰਿਟੀ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੈਰਿਟੀ ਓਨੀ ਦੇਰ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਚੈਰਿਟੀ ਕਿਸੇ ਵੋਟਰ ਜਾਂ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਸ਼ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰ ਆਵੇਗਾ।

ਨੋ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਵਾਅਦਾ ਜਾਂ ਐਕਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਦੋ ਟੈਸਟਾਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ, ਇਹ ਕਿ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਗਣਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼, ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਅਜਿਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਕੁਝ ਮੁੱਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਪੈਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਯੋਗ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਕੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਾ ਤੋਹਫ਼ਾ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ 'ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ, ਪਰ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਡਿੱਗ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ-

- (1) ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ;
- (2) ਉਹ ਤੋਹਫ਼ਾ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ, ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਹੈ, ਕੁਝ ਮੁੱਲ ਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ;
- (3) ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤੋਹਫ਼ਾ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮਨੋਰਥ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 10 ਅਕਤੂਬਰ, 1967 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਐਨ. ਗਰੋਵਰ, ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ੍ਰੀ ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 14 ਨਵੰਬਰ, 1967 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੇ 12 ਦਸੰਬਰ, 1967 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 81 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 123(1) (2) (3) (4) (5) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ (6) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਉਸਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਪੱਕਾ ਕਲਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਹੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸੱਚਰ ਅਤੇ ਮੋਹਿੰਦਰ ਜੀ। T ਸਿੰਘ ਸੇਠੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਜੇ.ਐਨ. ਕੌਸ਼ਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਬੀ.ਐਸ. ਦਿੱਲੋ, ਬੀ.ਐਸ. ਸ਼ਾਂਤ ਅਤੇ ਕੇ ਉਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ।

- ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ. —ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਪੱਕਾ ਕਲਾਂ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਰੇ ਹੋਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਉਪਰੋਕਤ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪਿੰਡ ਜੋਧਪੁਰ ਰਮਾਣਾ ਦੇ ਹਰੀਜਨ ਵੋਟਰਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਹਰੀਜਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 1,500 ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਹਰੀਜਨ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ। ਦਰਖਾਸਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ

ਮਿਲੇ ਸਨ। ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਲਈ 2,000 ਸੌਦਾ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 1500 ਜੋ ਕਿ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਇੱਕ-ਭੱਠਾ ਮਾਲਕ ਮਨੋਹਰ ਲਾਈ ਕੋਲ ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ। , ਜਿਸ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ, ਲੋਹੇ ਦੇ ਗਰਡਰ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। ਦੋ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਡਿਸਕਰੀ ਪੈਸੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ , ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਗਵਾਹ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਨ , ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਨਿਯਮ, ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਕ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਵੀ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹਰੀਜਨ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਚਕਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਬੰਧਾਂ ਸਮੇਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। .

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਰੁਪਏ ਦੇ ਤੋਹਫੇ. 1,500 ਸਮੁੱਚੇ ਹਰੀਜਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹਾ ਤੋਹਫਾ 'ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, ^ 1951 ਦੀ 123 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਸਮਝਿਆ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਤਿੰਨ ਸਵਾਲ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ: -

- (1) ਕੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਥੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚੰਗਾ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ?
- (2) ਕੀ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸਾਥੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?
- (3) ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਤੋਹਫਾ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਪੱਖ, ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 'ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਐਕਟ ਵਿੱਚ

ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਿਆਰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ *ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਬਾਜਪਾਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1)* ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

"ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਅਰਧ-ਅਪਰਾਧਿਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਟੀਕ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ"।

(1) ਏਆਈਆਰ 1957 ਐਸ, ਸੀ. 444,

ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, *ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਧਾਂਤੀ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੌਲਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (2)* ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

"ਇਹ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਇੱਕ ਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਏਜੰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ, ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਇਸ ਦੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਭਾਵ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਸਿਰਫ ਸੰਭਾਵੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਠੋਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਖੁਦ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਕੋਈ ਤੋਹਫ਼ਾ, ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ ਜਾਂ ਚੋਣ ਵਿਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਸਾਥੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਸੂਝ-ਬੂਝ ਦਾ ਨਿਯਮ, ਜਿਸਦੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ

ਦੋਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਤਾੜਨਾ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ. ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। "ਸਾਥੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਾ ਤਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 337 ਦਾ ਮਾਮੂਲੀ ਨੋਟ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ: -

"ਸਾਥੀ ਲਈ ਮਾਫੀ ਦੀ ਕੋਮਲ."

ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਜਾਂਚ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ

(2) ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 183.

Tirlochan Singh v. Karnail Singh, fctc. (Harbans Singh, J.)

ਜਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ, ਆਦਿ, "ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂ ਗੁਪਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ", ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ .....ਨੂੰ ਮਾਫੀ ਦੇਣ ਲਈ ਟੈਸਟ,

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਾਥੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਨੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਾਂ ਗੁਪਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 109 ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ (a) ਜੋ ਕਿ ਉਕਸਾਉਣ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

“A”, “B” ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ, “A” ਨੂੰ B ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪੱਖ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ, 'B' ਰਿਸ਼ਵਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। 'ਏ' ਨੇ ਧਾਰਾ 161 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਉਕਸਾਇਆ ਹੈ।

ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਉਲਟਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਹੈ, ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜੇਕਰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੀ ਰਸੀਦ ਹੋਵੇ। ਪੈਸਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਹੀ ਦਿਖਾਵੇ 'ਤੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਨਿਕਲੇ ਸਨ। ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਕੋਲ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿਵਾਸੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ 1000 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਸੌਦਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ। 1,500 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਗਵਾਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਸਦਕਾ ਹੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਰਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਮਨਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਸਵਾਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਐੱਖ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਦਾ ਦੋਸ਼, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਰਧ-ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ * ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਸਿੱਟਾ, ਕਿ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦਾ ਨਿਯਮ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਸੰਕੇਤਾਂ 'ਤੇ, ਸੁਤੰਤਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਕਿਸੇ ਸਾਬੀ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਦਾਗੀ ਗਵਾਹ ਹੈ, ਨੂੰ ਚੋਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀ. ਸੁਬਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਬੀ. ਰੈਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (3) ਵਿੱਚ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਨਜ਼ਿਠਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ। ਸਾਬੀਆਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੋਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲਈ ਸੀ। ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (4) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਸਾਬੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਬਾਰੇ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 57 'ਤੇ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਦੁਆਰਾ ਬਾਕਰ-ਵਿਲੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਇੱਕ ਸਾਬੀ ਦੇ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸਬੂਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਇਹ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਨਿਯਮ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਲਗਭਗ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਸਾਬੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਖਤਰੇ ਬਾਰੇ ਜਿਊਰੀ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇਣ ਲਈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸੀ। ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਤੇ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ: -

“ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਈ ਵਾਰ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਜਿਊਰੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੰਕੇਤ ਦੇਵੇ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਸਰਲ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਹ ਦਿਖਾਓ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਖਾਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਿਉਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (4) ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ: -

"ਉਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਬੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(3) ਏਆਈਆਰ 1967 ਏਪੀ 155.

(4) ਏਆਈਆਰ 1952 ਐਸਸੀ 54.

ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ. ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਦਾਰੀ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਖਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ।

ਡਬਲਯੂ.ਸੀ . ਮੈਕਡੋਨਲਡ ਬਨਾਮ ਫਰੇਡ ਲੈਟੀਮਰ (5) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਨੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵੀ। ਪੰਨਾ 18 'ਤੇ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡੀਕਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਧੋਖਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਮਾਲਕ, ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਭਰੋਸਾ। ਸਬੂਤ ਦੇ ਹਰ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਾਬੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਖੋਜ ਦੇ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਬਾਂਕਾਬਿਹਾਰੀ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਚਿਤਰੰਜਨ ਨਾਇਕ (6) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਅਰਧ-ਅਪਰਾਧਿਕ ਹੋਣ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਬੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ-ਨੋਟ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਹੈ: -

"ਸਾਬੀ ਸਬੂਤ 'ਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਸਾਬੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਨਿਯਮ ਇੰਨਾ ਅਟੱਲ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕਠੋਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਤਾੜਨਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। , ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਬੀ ਦੂਜੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਸਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰੇ।

(5) ਏਆਈਆਰ 1929 ਪੀਸੀ 15.

(6) ਏਆਈਆਰ 1963 ਉੜੀਸਾ 83.

ਚੋਣਾਂ ਬਹੁਤ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਝੂਠੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਵਾਹ - ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ - ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇੱਕ ਮੋੜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਪਾਰਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰ

Tirlochan Singh v. Karnail Singh, fete. (Harbans Singh, J.)

ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸਲਈ, ਇੱਕ ਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਅਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਅਧਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਧਾਰਨ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਰਗਰਮ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਵਿਚਕਾਰ ਜੋ ਕੁਝ ਲਿੰਕਿਆ, ਉਸ ਦਾ ਉਹ ਮੂਕ ਦਰਸ਼ਕ ਰਿਹਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਿੰਤਤ ਜਾਂ ਗੁਪਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗਾ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਸੀ, ਪਰ ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਐਡਵਰਡ ਵਿਲੀਅਮ ਸਮਿਥਰ (7) ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਗਵਾਹ ਇੱਕ ਦਾਗੀ ਗਵਾਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਰਾਏ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਵੱਖ-ਵੱਖ 'ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ' ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਪ ਧਾਰਾ (1) 'ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਧਾਰਾ (ੳ) ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਹੈ: -

(ੳ) ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਤਾ ਲਈ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਚੋਣ ਏਜੰਟ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਜਿਸਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ, ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤੋਹਫ਼ਾ, ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ -

(a) ---- -" '

(b) 2_———— ਦੇ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ

7. ILR 26 MaTT”

Tirlochan Singh v. Karnail Singh, fctc. (Harbans Singh, J.)

ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਤੀਜਾ ਸਵਾਲ ਆਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪਰ, ਜਿਸ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੇ ਤੌਰਫੇ ਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਜਾਂ ਵਾਅਦੇ ਦੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤੌਹਫਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਮੁੱਚੇ ਹਰੀਜਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨਾ, ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋ-ਪੱਖੀ ਸੀ, ਪਹਿਲਾ, ਇਹ ਕਿ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਤੌਹਫਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਇੱਕ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਬਣਵਾ ਕੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦਾ ਤੌਹਫਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤੌਹਫਾ। ਪਿੰਡ ਜੋਧਪੁਰ ਰਮਾਣਾ ਦੇ ਹਰੀਜਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਹਰੀਜਨ ਵੋਟਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਨਾਬਾਲਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਵੋਟਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਦੂਜਾ, ਉਸਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ 'ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ' ਅਤੇ 'ਨਾਜਾਇਜ਼ ਪ੍ਰਭਾਵ' ਗੂੜ੍ਹੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ 'ਬੇਲੋੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) 'ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ' ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਦਖਲ ਨਾਲ। ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਕਸਰਤ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ। ਹੁਣ, ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਉਪਬੰਧ ਹਨ

ਉਪ-ਧਾਰਾ (2)। ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨਤਾ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਕ ਅਸਤਰਵਾਦ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਸੰਚਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੈਵੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦੀ ਵਸਤੂ ਦਾ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਵੋਟਰ ਦੇ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ। ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਦੂਜੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸਿਰਫ ਉਪ-ਧਾਰਾ ( ) w ic ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ 'ਬੇਲੋੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ'। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ' ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ d) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਬੇਲੋੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ merely one form ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। case of alleged ਰਿਸ਼ਵਤ ਵੀ.

ਇਹਨਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 referred to the ਦੇ ਪੀਓਪ ਆਰਟ 1950 ਕਲਾਜ਼ (ਜੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 'ਵਿਅਕਤੀ' ਦੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ"। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ

ਜਦੋਂ, ਪੈਸੇ ਦਾ ਤੌਹਫਾ ਦੇ ਕੇ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਸਗੋਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਹਲਕੇ ਜਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ, ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਪ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਦਾ ਤੌਹਫਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ। -ਸੈਕਸ਼ਨ 123 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਉਸਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੇ ਕੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵੋਟਰ ਜਾਂ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ

ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਦਾਨ-ਪੁੰਨ ਹੋਣ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ, ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਜਨਤਕ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਆਮ ਭਲੇ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ। ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਯੋਗਦਾਨ ਦੁਆਰਾ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਸਦੀ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ 'ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ 1950 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 'ਵਿਅਕਤੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਕ ਅੰਸ਼. 1951 ਦੇ, 1950 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ, ਨਾ ਕਿ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ "ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ" ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ "ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸੰਦਰਭ" ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜਿਸਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਉਲਟ ਸੰਕੇਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਵਿਅਕਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੀਮਿਤ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਇਹ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਤੋਹਫਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਕਈ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕੋਈ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਜਾਂ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਕੰਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਵਕੀਲ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ 'ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ: -

"ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ 'ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ' ਸ਼ਬਦ ਸਿਰਫ ਪੈਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਨਾਮ ਲਈ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੂਪ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੂਪ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ"

ਇਸ ਲਈ 'ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਚਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ: -

- (1) ਆਰਥਿਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ,
- (2) ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਵਾਂ ਜੋ ਵਿੱਤੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ^ ਪੈਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨਤ ਹਨ,
- (3) ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੂਪ, ਅਤੇ
- (4) ਇਨਾਮ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੂਪ।

ਮੂਲ ਚੰਦ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਰੁਲੀਆ ਰਾਮ ਆਦਿ, (8) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ

Tirlochan Singh v. Karnail Singh, fctc. (Harbans Singh, J.)

ਕਿ ਇਹ ਚਾਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੂਰੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸਨ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੁਆ, ਜੇ, ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਝਿਜਕਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਇਸ ਪੈਰਾ ਗ੍ਰਾਫ ਵਿੱਚ 'ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ' ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਧਾਰਨ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਚੌੜਾ ਹੈ ਅਤੇ "ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਪਸੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਪੱਖ ਲਈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ" ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰੇਗਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਜੈ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਿਲਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਮਾਲਖਾ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਜੈ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਲਈ ਘੜੋਂਦਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਅਤੇ ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦਾ ਘੇਰਾ।

ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ। 'ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦੀ ਹੈ: -

"ਸ਼ਬਦ 'ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ' ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾਵਾਂ, ਜਾਂ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ"।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੰਡ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਗੌਰ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ, 8 ਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ 1124 'ਤੇ ਪੈਰਾ 11 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ "ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਕੀ ਹੈ" ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:- * "

“ਸ਼ਬਦ “ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ” ਨੂੰ ਭਾਗ ਜਾਂ ਸੰਹਿਤਾ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ

(8) ਏਆਈਆਰ 1963 ਪੰਜਾਬ 516.

ਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਜਾਂ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ "। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦ "ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ" ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਵੱਡੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਜੋ - ਸੁਆਦ, ਭੁੱਖ ਜਾਂ ਮਨ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੈਸਾ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਨੰਦ ਦੇਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰੋਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਕਈ ਹੋਰ ਵਸਤੂਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸੰਤੁਸ਼ਟਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ, ਭਾਵੇਂ ਸਰੀਰ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਨ ਦੀ, ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੈ। ਆਨਰੇਰੀ ਭੇਦ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਧੀ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੱਖ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਮੈਚ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮੁੜ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਮਨੋਰਥ ਜਾਂ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜਾਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬ੍ਰੀ ਬੇਰੀ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਭ ਜਾਂ ਇਨਾਮ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼, ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਰਕਮ ਹੋਵੇ, ਕੋਈ ਵਸਤੂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇ ਇੰਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ, ਫਲਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪਲੇਟ, ਇੱਕ ਦਵਾਈ ਵਾਲੀ ਗੋਲੀ, ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਮੀਕਰਨ "ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ" ਇਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। "

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ "ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਵੱਡੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, "ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ, ਜੋ ਸੁਆਦ, ਭੁੱਖ ਜਾਂ ਮਨ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ"। ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੈਸੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪੈਸੇ ਸਿੱਧੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਰਿਸ਼ਵਤ ਹੋਵੇਗੀ; ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਨਾ ਕਰੇ ਪਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਇੱਕ ਅਸਿੱਧੇ ਭੁਗਤਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੂਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਕੋਈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਥੋਂ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਖੂਹ ਦੇ ਡੁੱਬਣ ਦਾ ਲਾਭ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

Tirlochan Singh v. Karnail Singh, fctc. (Harbans Singh, J.)

ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਾਨੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਨੋਰਥ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ - ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਤੀਜੇ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਵਾਲੀਅਮ 14 ਦੇ ਪੈਰਾ ਗ੍ਰਾਫ 378 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੋਂ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਚੋਣ ਦੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਚੈਰਿਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕੰਮ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਚੋਣ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ; ਪਰ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਚੋਣ ਨੇੜੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾਨ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਹੀ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ "ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (2) ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ "ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਜਨਤਕ ਕਾਰਵਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ 'ਚ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਇਕ ਵਰਗ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਵਾਉਣਗੇ ਜਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਰਗੇ ਜਨਤਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣਗੇ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਾਅਦੇ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਸਗੋਂ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਐਲਾਨ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, *ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ* (9) ਅਤੇ *ਬਲਵੰਤ ਰਾਏ ਤਾਇਲ ਬਨਾਮ ਬਿਸ਼ਨ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ* (10), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਬਹਾਵਲਪੁਰੀ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਿਵਾਉਣਗੇ, ਜੋ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੋਟਰ ਸਨ, ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(9) ਏਆਈਆਰ 1961 ਪੁਲੀ; 244.

(10) 17 ELR TOI.

ਸਿਰਸਾ ਅਤੇ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁੱਲ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:-

“ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਬਹਾਵਲਪੁਰੀ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਇਹ ਮੰਗ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਪੂਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਜਨਤਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਲਾਭ ਨਹੀਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਹੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।”

ਦੂਜੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਰੀਜਨ ਇੱਕ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੰਦਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤ ਰਹੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਿੰਤਤ ਸਨ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 108 'ਤੇ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਵੋਟਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ; ਕਿ ਉਹ ਪੁਰਾਣੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਮੰਦਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ, 'ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ' ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਆਪਣੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, ਗੰਗਾਧਰ ਮੈਥਾਨੀ ਬਨਾਮ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਤਿਆਦਰੀ (11) ਵਿੱਚ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਕਰਵਾਏਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਦੇਖਣਗੇ ਕਿ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਨਾ 'ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ' ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੰਨਾ 127 'ਤੇ, ਭਾਰਗਵ, ਜੇ., ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ: -

“ਪੈਰਾਗਰਾਫ 7 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੈਂਡੈਂਟ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(11) 18 ELR 124.

ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਕਰਵਾਏਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇਖਣਗੇ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ

Tirlochan Singh v. Karnail Singh, fctc. (Harbans Singh, J.)

ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੈਡੈਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਅਦੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਐਡਵਾਂਸ ਟੇਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਜੁੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 7 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਕਰਵਾਏਗਾ। ਜੇਕਰ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 123 (1) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੋਕ ਐਕਟ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਸ ਵਾਅਦੇ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਵਾਅਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੋਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ; ਇਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਪੂਰੇ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਸੀ, ਜੇ ਕਿਤੇ। ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਇਹ ਫਾਇਦਾ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਸਦੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਵਾਅਦਾ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਵਾਅਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੋਟਰ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਾਅਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123(1) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ" ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸਾਂ ਵਾਂਗ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਹਾਵਲਪੂਰੀ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਸਿਰਸਾ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਛੱਡੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਜਾਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕਰੋ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੰਦਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਲਈ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ; ਜਾਂ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਕਰਵਾਏ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ,

ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਫਿਰ, ਜੇਕਰ. ਉਮੀਦਵਾਰ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਧਾਇਕ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰਾਹੀਂ, ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਤੋਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਬਣਵਾਏਗਾ, ਅਜਿਹੇ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਰਫ ਜਨਤਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਣਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ-ਦੱਸੀ ਦਲੀਲ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਾਅਦਾ 'ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। ਉਸਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨਾ (2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹਰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੈਡੀ ਡੇਟ ਦਾ ਮਤਲਬ "ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ"। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਬਣਵਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਸਿਰਫ ਜਨਤਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦਾ, ਜੇਕਰ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਜੋੜਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਉਹ ਖੁਦ 10000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਵੇਗੀ। ਉਸੇ ਦੀ ਲਾਗਤ ਲਈ 1,500. ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਰੀਜਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਆਮ ਭਲੇ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਸਿਰਫ ਜਨਤਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ। ਆਪਣੇ ਸਰੋਤ, ਅਜੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਾਅਦਾ ਕਿਸੇ ਵੋਟਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਲਾਭ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਆਮ ਭਲੇ ਲਈ ਹੈ।

ਦਲੀਲ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨਾ 2 ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਧਾਰਾ (ਏ) 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਾਅਦਾ ਇੱਕ ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਜਨਤਕ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ - ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪੁਨਰਵਾਸ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ। ਕੇਸ ਅਜਿਹੇ ਵਰਤਣ

ਜਿਸ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਉਹ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਆਸ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਟਾਈਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ*, ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਏ. ਉਮੀਦਵਾਰ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

„ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਜਾਂ ਅਸਲ ਯੋਗਦਾਨ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਜਾਂ ਖੂਹ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ/ਜੇ ਇਹ ਹਲਕੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਹੋਵੇ, ਕਰੇ, ਹਰੀਜਨ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਇੱਕ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ

Tirlochan Singh v. Karnail Singh, fctc. (Harbans Singh, J.)

ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ- 5 ਵਾਅਦਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਫਰਕ ਲਿਆਵੇਗਾ। ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਆਮ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਮੀਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਖਰਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਜਾਂ ਹੋਰ 'ਤੇ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਤੋਹਫੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਵਸਤੂਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜੇਕਰ ਸਾਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੇ ਤੋਹਫੇ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਹਰਮਨਪਿਆਰੇ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੋਹਫੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੀ ਚੈਰੀਟੀ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੈਰੀਟੀ ਓਨੀ ਦੇਰ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਚੈਰੀਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੋਟਰ ਜਾਂ ਵੋਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਲਈ ਵੋਟ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਵੇਗਾ। ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਤੱਥ, ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰੀਜਨ ਦੀ ਵੋਟ ਦੇ ਬਦਲੇ ਚੋਣ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰੇਖਾਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਅਦੇ ਨੇ "ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।" (ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ), ਜਾਂ ਜਿਸ ਤੋਂ "ਕਿਸੇ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ" (ਮੈਠਾਣੀ ਦਾ ਕੇਸ)। ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਦੋ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਸੋਚ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਚਾਰ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਈ ਸਲਾਹ ਸਿੱਖੀ

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੌ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੋਹਫੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਤੋਹਫੇ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਉਹਨਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜੋ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਵੇ, ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ, 'ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ' ਅਤੇ 'ਅਣਜਾਣ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਵਜੋਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਜੇ ਵਿਦਵਤਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਮੂਹ ਜਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਤੋਹਫਾ' ਰਿਸ਼ਵਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਵਿਚ ਦਰਜ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਵਸਤੂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ

ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਤੋਹਫਾ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ ਜੋ 'ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ' ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਤੋਹਫੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਅਨੰਦ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ, ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣਗੇ ਜੇਕਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਐਡ ਬਣਾਇਆ। ਜਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ। ਜਿਸ ਦੀ ਹਰੀਜਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ* ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੇ ਰੁ. 1,500 ਤਾਂ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹਾ ਤੋਹਫਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਹੋਰ ਹਰਿਆਣਵੀ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੀਵੀ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਤੰਨ ਮੋਹਨ ਸਿਨ੍ਹਾ ਬਨਾਮ ਬਨਵਾਰੀਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (12)। ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਜੋ

ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੋਰਟ, ਪੰਨਾ 1369 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"ਇਸ ਦੇ ਆਮ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ। ਜਿਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਕੁਝ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੀਮਤੀ ਜਿਸਦੀ ਗਣਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼, ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਪੈਸੇ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ"।

ਜ਼ ਸੂਗਰ ਫੈਕਟਰੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿੱਥੇ ਨੌਕਰੀ ਲੈਣ ਵਿੱਚ " ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਜੋਂ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ।

(12) ATR 1964 SC 1366.

Tirlochan Singh v. Karnail Singh, fete. (Harbans Singh, J.)

ਚੋਣ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪ੍ਰਥਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੀ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਲੋਦਾ ਸ਼ੂਗਰ ਫੈਕਟਰੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਨੌਕਰੀ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ? ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ: _।

"ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਨੋਰਥ ਜਾਂ ਇਨਾਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮੁੱਲ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਅਤੇ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦੇ ਲਿਆਜ਼ ਨਾਲ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਸੈਕਸ਼ਨ 123(1)(ਬੀ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਵਾਅਦਾ ਜਾਂ ਐਕਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੇ ਮਤਲਬ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਦੋ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਹਿਲਾ, ਇਹ ਕਿ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਗਣਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼, ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਇੱਛਾ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਅਜਿਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਕੁਝ ਮੁੱਲ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਪੈਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ. ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ 1500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੀਮਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਪੈਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਮੌਨੇਵ ਵਿੱਚ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਮੁੱਲ ਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ. ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ, ਜੇਕਰ ਉਸਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਮਰਾਫ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ, ਜੋ ਮਾਵ ਜਾਂ ਮਾਵ ਨਹੀਂ, ਵੋਟਰ ਹਨ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰੀਟਿੰਗ-ਇਏਟਿਨ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਕੀਮਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਈ " ਡੀ . ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਮ.ਆਈ.ਐਸ.ਬਾ ਸਿੰਘ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣਗੇ

ਉਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਹ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ३।

ਮਗਨ ਲਾਲ ਬਾਗੜੀ ਬਨਾਮ ਹਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਕਾਮਥ (13), ਇਕ ਕੇਸ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਿਦਾਇਤੁੱਲਾ, ਸੀ.ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ) ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੀ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਖੂਹ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 'ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਸ਼ੰਗਾਬਾਦ ਪਾਰਲੀਆ ਮੈਂਟਰੀ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਸਿੰਘਪੁਰ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਜਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖੂਹ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਖੂਹ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਅਤੇ ਖੁਦਾਈ ਦੀ ਰਸਮ ਨਿਭਾਈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੂਹ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਪੰਨਾ 215-216 'ਤੇ, ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ: -

"... ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਈ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੋਹਫੇ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123(1) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪ੍ਰਥਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਗਨ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, 'ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਦਾਨ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ', ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਸੱਚਾਈ ਵਿੱਚ, 'ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਵੰਡਣ ਵਾਲੀ ਭਾਵਨਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਤਰਕ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਚੈਰਿਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾਨ ਦੇ ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਹਿਨਣਾ. ਦਾਨ ਦਾ ਪਹਿਰਾਵਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਚਾਲ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨਾ।' ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵੋਟਰਾਂ ਲਈ ਇਨਾਮ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੇਸ ਵੀ ਧਾਰਾ 123 (1) ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ।"

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਈ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਹਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਸਿਆਲਕੋਟ (ਜਨਰਲ ਦਿਹਾਤੀ) ਹਲਕੇ (14), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਟਰ ਚੈਨਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਅਤੇ ਏ.

(13) 15 ELR 205.

(14) 1937 ਸੇਨ ਅਤੇ ਪੋਦਾਰ ਆਈਈਸੀ, ਪੰਨਾ 21.

ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ; ਆਗਰਾ ਸਿਟੀ ਚੋਣ ਖੇਤਰ (18), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੰਦਰ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ; ਅਤੇ ਸ਼ੰਕਰੇ ਗੌੜਾ ਬਨਾਮ ਮਾਰਲਯੱਪਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (19), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਗੁਰੂਕੁਲਾ ਆਸ਼ਰਮ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੱਲੋਂ 4,000 ਰੁਪਏ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਉਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ

Tirlochan Singh v. Karnail Singh, fete. (Harbans Singh, J.)

ਲਈ, ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 'ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਟਾਰੀਆ ਟਕੰਡਸ ਹੋਮਰਾਜ਼ ਬਨਾਮ ਪਿੰਟੋ ਫਰੈਡਰਿਕ ਮਾਈਕਲ (20) ਵਿਚ ਦਰਗਾਹ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵੀ ਧਾਰਾ 123 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਆਉਣ ਲਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਇਕ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਤੋਹਫਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਨਤਕ ਚੈਰਿਟੀ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਨੂੰ 'ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਾ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹਾਂ, ਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਤੋਹਫੇ ਜਾਂ ਵਾਅਦੇ ਦਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ 'ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ (ਸੈਕਸ਼ਨ 123 ਦਾ 1, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ, ਪਰ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿੱਗ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ: -

- (1) ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ;
- (2) ਉਹ ਤੋਹਫਾ ਜਾਂ ਨਰੋਮਾਈਜ਼, ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਅਨੰਦ ਦੇਣ ਲਈ ਹੈ, ਕੁਝ ਮੁੱਲ ਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ
- (3) ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤੋਹਫਾ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 31 ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੁੜੇ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਜਾਏਗੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਜਵਾਬਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ।

ਏ.ਐਨ. ਗਰੋਵਰ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡੀ ਕੇ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ. ਆਰ. ਟੀ

(18) ਹੈਮੰਡ ਆਈਈਸੀ ਪੰਨਾ 18.

(19) 11 ELR IM.

(20) 18 ELR 403.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

